UDSA

Register Number

2010
SANSKRIT

Time Allowed : 3 Hours] **[Maximum Marks : 300**

Read the following instructions carefully before you begin to answer the questions.

IMPORTANT INSTRUCTIONS

1. This Booklet has a cover (this page) which should not be opened till the invigilator gives signal to open it at the commencement of the examination. As soon as the signal is received you should *tear the right side of the booklet cover carefully to open the booklet. Then proceed to answer the questions.*
2. This Question Booklet contains **200** questions.
3. Answer **all** questions. **All** questions carry equal marks.
4. You must write your Register Number in the space provided on the top right side of this page. Do not write anything else on the Question Booklet.
5. An Answer Sheet will be supplied to you separately by the Invigilator to mark the answers. You must write your Name, Register No. and other particulars on side 1 of the Answer Sheet provided, failing which your Answer Sheet will not be evaluated.
6. You will also encode your Register Number, Subject Code etc., with Blue or Black ink Ball point pen in the space provided on the side 2 of the Answer Sheet. If you do not encode properly or fail to encode the above information, your Answer Sheet will not be evaluated.
7. Each question comprises *four* responses (A), (B), (C) and (D). You are to select ONLY ONE correct response and mark in your Answer Sheet. In case you feel that there are more than one correct response, mark the response which you consider the best. In any case, choose ONLY ONE response for each question. Your total marks will depend on the number of correct responses marked by you in the Answer Sheet.
8. In the Answer Sheet there are **four** brackets [A] [B] [C] and [D] against each question. To answer the questions you are to mark with Ball point pen ONLY ONE bracket of your choice for each question. Select one response for each question in the Question Booklet and mark in the Answer Sheet. If you mark more than one answer for one question, the answer will be treated as wrong. *e.g.* If for any item, (B) is the correct answer, you have to mark as follows :

   [A] ■ [C] [D]

9. You should not remove or tear off any sheet from this Question Booklet. You are not allowed to take this Question Booklet and the Answer Sheet out of the Examination Hall during the examination. After the examination is concluded, you must hand over your Answer Sheet to the Invigilator. You are allowed to take the Question Booklet with you only after the Examination is over.
10. *Failure to comply with any of the above instructions will render you liable to such action or penalty as the Commission may decide at their discretion.*
11. Do not tick-mark or mark the answers in the Question Booklet.

Tear here ✂ DO NOT TEAR THIS COVER OF THE QUESTION BOOKLET UNTIL YOU ARE ASKED TO DO SO ✂ Tear here

1. 'यथाविधि' इत्यत्र को विग्रहः ?

A) विधिं अतिक्रम्य
B) विधिं अनतिक्रम्य
C) यथा च विधि च
D) विधि भिन्नम् ।

2. 'जगतः पितरौ' इति कौ ?

A) ब्रह्मा-नारदौ
B) लक्ष्मी-नारायणौ
C) पार्वती-परमेश्वरौ
D) हरिहरौ ।

3. मनुः कः ?

A) शौनकः
B) धृतराष्ट्रः
C) वैवस्वतः
D) सात्वतः ।

4. 'जरसा विना' अत्र का विभक्तिः ?

A) प्रथमा
B) द्वितीया
C) तृतीया
D) चतुर्थी ।

5. सुरभेः अपरं नाम

A) अकाम दुघा
B) कामधेनुः
C) कामप्रिया
D) कामसक्ता ।

6. 'श्रेयः प्रतिबध्नाति' किम् ?

A) पूज्य-पूजनम्
B) पूज्यपूजाव्यतिक्रमः
C) पूजा परिहारः
D) एतेषु न किमपि ।

7. 'दिलीपः आत्मानं कलत्रवन्तं मेने' किमर्थम् ?

A) बहुपत्नीकतया
B) वसुधाधिपतया
C) लक्ष्म्या-मनस्विन्या च
D) लक्ष्म्या एव ।

8. 'बुधोपमः' कः ?

A) बुद्धः
B) वसिष्ठः
C) दिलीपः
D) रघुः ।

9. अथर्वनिधिः कः ?

A) वसिष्ठः
B) दिलीपः
C) सारथिः
D) एतेषु न कोऽपि ।

10. 'सुप्तमीन इव ह्रदः' इति कः ?

A) दिलीपः
B) वसिष्ठः
C) मारीचः
D) अरुन्धतिः ।

11. 'अवभृथ' इति किम् ?

A) यागात् पूर्वं कृतं स्नानम्
B) यागानन्तरं कृतं स्नानम्
C) यागसमये कृतं स्नानम्
D) यागाद् भिन्नं स्नानम् ।

12. 'आजन्म' इत्यत्र समासः कः ?

A) कर्मधारयः
B) अव्ययीभावः
C) द्वन्द्वः
D) बहुव्रीहिः ।

13. 'आत्मकर्मक्षमं देहं क्षात्रो धर्म इवाश्रितः' इत्यत्र अलङ्कारः कः ?

A) उपमा
B) व्यतिरेकः
C) उत्प्रेक्षा
D) दीपकः ।

14. 'दुदोह' इत्यत्र कः लकारः ?

A) लट्

B) लिट्

C) लुट्

D) लोट् ।

15. सेकान्ते मुनिकन्याभिः तत्क्षणोज्झितवृक्षकम् ।

विश्वासाय विहङ्गानामालवालाम्बुपायिनाम् ॥

इत्यत्र अलङ्कारः कः ?

A) उपमा

B) व्यतिरेकः

C) स्वभावोक्तिः

D) विभावना ।

16. 'अर्थ्यामर्थपतिर्वाचमाददे वदतां परः'

इत्यत्र कः अलङ्कारः ?

A) उपमा

B) व्यतिरेकः

C) अनुप्रासः

D) विभावना ।

17. 'प्रतिवध्नाति' इत्यत्र को धातुः ?

A) वध्

B) वन्ध्

C) वध्न्

D) प्रतिवध् ।

18. 'अन्वेतु' इत्यत्र कः लकारः ?

A) लट्

B) लिट्

C) लुट्

D) लोट् ।

19. 'विससर्ज' अत्र धातुः कः ?

A) सर्ज

B) सृज्

C) स्रज्

D) विसर्ज ।

20. 'जुगोप' अत्र लकारः कः ?

A) लट्
B) लिट्
C) लुट्
D) लोट् ।

21. नरपतिसहस्र भुक्तः इत्युक्ते कः विग्रहः ?

A) नरपतीनां सहस्रं तेन भुक्तः
B) नरपतिरेव भुक्तः
C) सहस्रशः नरपतयः भुक्ताः
D) सर्वं न साधु ।

22. धार्मिकः इत्युक्ते कोऽर्थः ?

A) धर्मं चरति
B) धर्मं पश्यति
C) धर्मं अनुपालयति
D) धर्मं रक्षति ।

23. नावलोकयामि इत्युक्ते किम् ?

A) तं पुरुषं न पश्यामि
B) तं पुरुषमेव पश्यामि
C) तमेव पुरुषं न पश्यामि
D) सर्वं न समीचीनम् ।

24. दैववशेन इत्यस्यार्थः कः ?

A) भाग्यवशेन
B) कपटव्यवहारेण
C) दैव-अनुग्रहेण
D) दैवलक्षणम् ।

25. धनोष्मण पच्यमाना इव विचेष्टन्ते — वाक्यं इदं कुतः स्वीकृतं ?

A) दशकुमारचरितान्
B) कादम्बरी सङ्ग्रहान्
C) बृहत्कथायाः
D) हर्षचरितान् ।

26. कुलीरा इव तिर्यक्परिभ्रमन्ति । इत्यत्र कोऽर्थः ?

A) ऋजु न गच्छन्ति
B) उभयतः गच्छन्ति
C) अन्वक् गच्छन्ति
D) पार्श्वतः गच्छन्ति ।

27. 'अपगतमले हि मनसि स्फटिकमणीविव रजनिकर गभस्तयः' — इत्यत्र कः अलङ्कारः ?

A) रूपकम्
B) उत्प्रेक्षा
C) अप्रस्तुत प्रशंसा
D) उपमा ।

28. 'लब्धापि खलु दुःखेन परिपाल्यते' — किं सूचयति ?

A) स्त्रियः
B) आरोग्यं
C) दैवम्
D) धनम् ।

29. अकारणं च भवति दुष्प्रकृतेरन्वयः श्रुतं वा विनयस्य । इत्युक्ते

A) ज्ञानं एव विनयस्य कारणं
B) ज्ञानमात्रं अविनयस्य कारणं
C) ज्ञानं विनयस्य न कारणं
D) ज्ञानं केवलं विनयस्य न कारणं ।

30. विष्णोः आभरणम् —

A) मकरकण्ठी
B) कौस्तुभः
C) श्रीवत्सः
D) हारः ।

31. सिष्णातुः इत्युक्ते कोऽर्थः ?

A) स्नातुं योग्यः
B) स्नातुं इच्छतः
C) स्नातुं प्रार्थितः
D) स्नातुं इच्छुः ।

32. कादम्बर्यां सूचितः भुजङ्गः कः ?

A) तार्क्ष्यः
B) सर्पः
C) वासुकिः
D) कालियः ।

33. वैशम्पायनस्य आचार्य:

A) तारापीड:
B) चन्द्रापीड:
C) केयूरक:
D) न कोऽपि ।

34. कादम्बर्या: आधारभूतं वस्तु कुत्र उपलभ्यते ?

A) पुराणेषु
B) महाभारते
C) रामायणे
D) बृहत्कथायाम् ।

35. 'पिपासा' इत्यस्य अर्थ:

A) पेयं इच्छा
B) पातुं इच्छा
C) खातुं इच्छा
D) सर्वं न साधु ।

36. वैशम्पायनस्य माता का ?

A) पत्रलेखा
B) विलासवती
C) मनोरमा
D) महाश्वेता ।

37. राहु: इत्यस्यार्थ:

A) रसना
B) वल्मीक:
C) सैंहिकेय:
D) सर्प: ।

38. गन्धर्वनगरं किं सूचयति ?

A) भूमि:
B) द्वीप:
C) स्वर्ग:
D) मेघानां व्यूह: ।

39. 'तुरगबाण:' — अस्य अर्थ:

A) बाण: अश्व इति
B) बाणस्य शैली तुरग इव
C) तुरगस्य वेग:
D) बाणस्य शैली शब्दालङ्कारयुक्ता ।

40. प्राचीन गद्यकाव्यानि काभ्यां कृतम् ?

A) हर्षेण बाणेन च
B) बाणेन दण्डिना
C) बाणेन माघेन
D) दण्डिना रुद्रदाम्ना ।

41. भासेन कति नाटकानि विरचितानि ?

A) दश:
B) एकादश:
C) द्वादश:
D) त्रयोदश: ।

42. अवन्तिका का ?

A) वासवदत्ता
B) पद्मावती
C) रत्नावली
D) मदनिका ।

43. 'अभिजनानुरूपं खल्वस्या रूपम्' — केनोक्तम् ?

A) पद्मावत्या
B) तापस्या
C) चेट्या
D) वासवदत्तया ।

44. उज्जयिन्या: राजा क: ?

A) उदयन:
B) इन्द्रसेन:
C) प्रद्योत:
D) शूरसेन: ।

45. ब्रह्मचारी किमर्थं राजगृहम् गतवान् ?

A) श्रुतिविशेषणार्थम्
B) राजसेवार्थम्
C) धनसंपादनार्थम्
D) पुण्ययात्रार्थम् ।

46. ग्रामदाहक समये उदयन: कुत्र गत: ?

A) देव दर्शनार्थम्
B) ऋषि सेवनार्थम्
C) मातृ दर्शनार्थम्
D) मृगयार्थम् ।

47. 'स खलु गुणवान् नाम राजा' — केनोक्तम् ?

A) पद्मावत्या
B) चेट्या
C) ब्रह्मचारिणा
D) तापस्या ।

48. किमुद्दिश्य पद्मावती उदयनं प्रति महाराजेन दत्ता ?

A) अभिजनविज्ञान वयोरूपं दृष्ट्वा
B) तस्य पत्नी विनष्टा इति ज्ञात्वा
C) युद्धे पराक्रमं दृष्ट्वा
D) आत्मलाभं परिगणय्य ।

49. भर्तृदारिके दत्तासि — का कस्मै प्रति दत्ता ?

A) पद्मावती उदयनं प्रति
B) वासवदत्ता उदयनं प्रति
C) धात्री उदयनं प्रति
D) पद्मावती प्रद्योतं प्रति ।

50. 'प्रवेशकोऽनुदात्तोक्त्या नीचपात्रप्रयोजित:'

— प्रवेशकलक्षणमिदं केन दत्तम् ?

A) धनञ्जयेन
B) मम्मटेन
C) धनिकेन
D) विश्वनाथेन ।

51. चतुर्थाङ्क प्रवेशके संभाषणं काभ्यां सञ्जातम् ?

A) वासवदत्ता विदूषकयो:
B) विदूषक उदयनो:
C) चेटीविदूषकयो:
D) वासवदत्ता चेट्यो: ।

52. चेट्या: हस्त: केन पुष्पेण पूरितम् ?

A) शेफालिका
B) केतकी
C) नवमालिका
D) वकुला ।

53. उद्याने वसन्तक: केन पीडित: ?

A) व्याघ्रेण
B) शुना
C) पैशाचेन
D) मधुकरकुलै: ।

54. ''मां दृष्ट्वा सहसा गता'' केन उक्तम् ?

A) वसन्तकेन
B) उदयनेन
C) यौगन्धरायणेन
D) अग्निमित्रेण ।

55. रिक्तस्थानं पूरयत — '' .... याति दु:खं नवत्वम्'' ।

A) गत्वा गत्वा
B) स्मृत्वा स्मृत्वा
C) भुक्त्वा भुक्त्वा
D) श्रुत्वा श्रुत्वा ।

56. समुद्रगृह प्रवेशसमये भ्रान्तविदूषकेन किं दृष्टम् ?

A) काकोदर:
B) रज्जु:
C) माला
D) पट: ।

57. उदयन स्वप्ने किं श्रुत्वा वासवदत्ता रोषं प्राप्तवती ?

A) वृश्चिक शब्द:
B) विरचिका शब्द:
C) पद्मावति शब्द:
D) अवन्तिका इति शब्द: ।

58. षष्ठोऽङ्के प्रतीहार्या: नाम किम् ?

A) जया
B) विजया
C) भद्रा
D) सुभद्रा ।

59. घोषवति कुत: प्राप्ता ?

A) गङ्गातीरे
B) यमुनातीरे
C) नर्मदातीरे
D) गोदावरीतीरे ।

60. रिक्तस्थानं पूरयत —

क: कं शक्तो .... मृत्युकाले ।

A) जीवितुं
B) रक्षितुं
C) बोधितुं
D) धारितुं ।

61. कस्मिन् विषये सृष्टिराद्येव धातु: ?

A) यक्षपत्न्या:
B) सीताया:
C) शकुन्तलाया:
D) अनसूयाया: ।

62. कान्तोदन्त: सुहृदुपनत: संगमात्किंचिदून: —

क: अलङ्कार: अस्मिन् वाक्ये ?

A) दीपकालंकार:
B) अर्थान्तरन्यास:
C) स्मरणालंकार:
D) संदेहालंकार: ।

63. संदेशं मे हर — कस्य संदेश: ?

A) मेघस्य
B) यक्षस्य
C) कवे:
D) यक्षपत्न्या: ।

64. नयनसुभगं सेविष्यन्ते — का: ?

A) बलाका:
B) हंसा:
C) चातका:
D) चक्रवाका: ।

65. यक्षपत्न्या कृतकतनयः कः ?

A) बालमन्दारवृक्षः
B) कल्पवृक्षः
C) तमालवृक्षः
D) कदम्बवृक्षः ।

66. यक्षस्य भवने लिखितवपुषौ कौ ?

A) सूर्यचन्द्रौ
B) शङ्खपद्मौ
C) अश्विनौ
D) मकरसर्पौ ।

67. पवनतनयं मैथिलीवोन्मुखी सा इत्यत्र 'पवनतनयं' इति कस्य निर्देशः कृतः ?

A) सुग्रीवस्य
B) विभीषणस्य
C) हनूमतः
D) सूर्यस्य ।

68. आखण्डलः इति पदं कस्य परिचायकः ?

A) कृष्णस्य
B) अर्जुनस्य
C) इन्द्रस्य
D) यमस्य ।

69. चैत्ररथस्य नामान्तरमेतत्

A) वैभ्राजम्
B) मुक्ताजालम्
C) हेमाम्भोजम्
D) भुजगवलयम् ।

70. कस्य अपाये कमलं न पुष्यति ?

A) सूर्यस्य
B) चन्द्रस्य
C) तारागणस्य
D) दीपस्य ।

71. ब्रह्मावर्तं नाम

A) देवनिर्मितं देशं
B) यक्षनिर्मितं देशं
C) कुरुक्षेत्रम्
D) पाञ्चालदेशं ।

72. हेमाम्भोजप्रसवि किम् ?

A) गङ्गा B) नर्मदा

C) मानसम् D) शिप्रा ।

73. श्रोणीभूताः परिगणनया निर्दिशन्तः काः ?

A) बलाकाः B) मयूराः

C) गजाः D) सारङ्गाः ।

74. मत्प्रियार्थं यियासोः — कस्य प्रियार्थं ?

A) यक्षस्य B) मेघस्य

C) जनस्य D) यक्षपत्न्याः ।

75. वामश्चायं नदति मधुरं कः ?

A) काकः B) मयूरः

C) चातकः D) कोकिलः ।

76. काः मानसोत्काः ?

A) राजहंसाः B) बलाकाः

C) चातकाः D) मयूराः ।

77. मेघदूतस्य श्लोकाः एतस्यां वृत्तौ निर्मिताः

A) आर्यायाम् B) वंशस्थे

C) शार्दूलविक्रीडिते D) मन्दाक्रान्तायाम् ।

78. चेतनाचेतनेषु प्रकृतिकृपणाः के ?

A) संन्यासिनः B) कामार्ताः

C) मूढाः D) गृहस्थाः ।

79. मेघसंदेशस्य मङ्गलं भवति

A) आशी:
B) नमस्क्रिया
C) वस्तुनिर्देश:
D) मानसीक्रिया ।

80. किं विध: यक्ष: वसति ?

A) रूपयौवनसंपन्न:
B) स्वाधिकारात्प्रमत्त:
C) व्याकुलीभूत:
D) सन्तुष्ट: ।

81. पूरयत —

………………… यशो लभ्यते ।

A) पापै:
B) पुण्यै:
C) अपराधै:
D) दोषै: ।

82. संयोजय —

a)	बालोऽपि	1)	नीरन्ध्रतम: प्रदीप:
b)	नीलोऽपि	2)	संसारहर:
c)	धीरोऽपि	3)	शैलोद्धरणाग्रपाणि:
d)	जारोऽपि	4)	राधानयनावबद्ध: ।

	a	b	c	d
A)	4	2	3	1
B)	3	1	4	2
C)	2	4	1	3
D)	1	3	2	4.

83. संयोजय —

a)	माधव:	1)	फणीन्द्र:
b)	चक्री	2)	वसन्त:
c)	धरणीधर:	3)	कपीन्द्र:
d)	हरि:	4)	कुलाल:

	a	b	c	d
A)	4	3	1	2
B)	1	2	3	4
C)	2	4	1	3
D)	3	2	1	4.

84. पिञ्छावचूडः कः ?

A) श्रीरामः
B) शिवः
C) श्रीकृष्णः
D) ब्रह्मदेवः ।

85. 'दानवानाम्' इति पदस्य विलोमपदं किम् ?

A) राक्षसानाम्
B) सुराणाम्
C) पुत्राणाम्
D) मित्राणाम् ।

86. श्रीकृष्णकर्णामृतस्य प्रथमाश्वासे कति श्लोकाः सन्ति ?

A) 100
B) 110
C) 109
D) 113.

87. 'चन्द्रिका' इत्युक्ते

A) चन्द्रः
B) शिवः
C) ज्योत्स्ना
D) कलङ्कः ।

88. श्रीकृष्णकर्णामृते कति श्लोकाः सन्ति ?

A) 228
B) 328
C) 428
D) 528.

89. 'धनञ्जयसूतः' इति पदस्य अर्थः

A) कुबेरपुत्रः
B) कर्णः
C) अर्जुनः
D) पार्थसारथिः ।

90. पदच्छेदं कुरु —

कटाक्षादृतम्

A) कट + अक्षादृतम्
B) कटा + अक्षादृतम्
C) कटाक्षा + आदृतम्
D) कटाक्ष + आदृतम् ।

91. लीलाशुकस्य जीवनकाल:

A) कृस्तो: परं 1400 – 1500
B) कृस्तो: पूर्वं 1200 – 1300
C) कृस्तो: परं 1220 – 1300
D) कृस्तो: परं 1300 – 1400.

92. दिशतु भुवनकृच्छ्रच्छेदि तापिञ्छगुच्छ-छविनवशिखिपिञ्छा — अत्र छवि: इत्यस्य कोऽर्थ: ?

A) पुञ्जम्
B) नूतनम्
C) अङ्क:
D) कान्ति: ।

93. कामं सन्तु सहस्रश: कतिपये स्वरस्यधौरेयका: — एतत् कस्मिन् वृत्ते वर्तते ?

A) मालिनी
B) शार्दूलविक्रीडितम्
C) शिखरिणी
D) स्रग्धरा ।

94. कदा नु कस्यां नु विपद्दशायां — एतत् केन वृत्तेन निर्मितम् ?

A) इन्द्रवज्रा
B) उपेन्द्रवज्रा
C) उपजाति:
D) रथोद्धता ।

95. पादौ पादविनिर्जिताम्बुजवनौ पद्मालयालङ्कृतौ — अत्र पादविनिर्जिताम्बुजवनौ इत्यत्र कथं विग्रह: ?

A) पादौ च तौ विनिर्जिताम्बुजवनौ च
B) विनिर्जितम् अम्बुजवनं याभ्यां पादाभ्यां तौ
C) पादेन विनिर्जिताम्बुजवनं याभ्यां तौ
D) विनिर्जिते अम्बुजवने याभ्यां तौ ।

96. अश्रान्तस्मिमरुणारुणाधरोष्ठम् — अत्रारुणशब्द: द्विवारं कस्मात् प्रयुक्त: ?

A) छन्द: पूरणार्थम्
B) आरुण्यस्याधिक्यद्योतनार्थम्
C) अधरस्य ओष्ठस्येति द्वयोरारुण्यसूचनार्थम्
D) प्रासार्थम् ।

97. पुन: प्रसन्नेन मुखेन्दुतेजसा — अत्र मुखेन्दुतेजसा इत्यस्य विग्रह: कथम् ?

A) मुखेन्दुश्च तत् तेजश्च, तेन
B) मुखेन्दु: तेज: यस्य स:, तेन
C) मुखेन्दो: तेज:, तेन
D) मुखेन्दुश्च तेजश्च, तेन ।

98. आनन्दसम्प्लवमनुप्लवतां मनो म ।

— अत्र 'सम्प्लव' इति शब्दस्य कोऽर्थः ?

A) मेघः
B) वनम्
C) तरङ्गः
D) समुद्रः ।

99. 'कृष्णकर्णामृतम्' इति पदं ग्रन्थस्य कस्मिन् पद्ये दृश्यते ?

A) द्वितीयाश्वासस्य आदिमपद्ये
B) तृतीयस्यान्तिमे
C) प्रथमस्यान्तिमे
D) तृतीयस्यादिमे ।

100. कृष्णकर्णामृतस्य कर्तुः निजं नाम किम् ?

A) लीलाशुकः
B) बिल्वमङ्गलः
C) शुकः
D) व्यासः ।

101. शक्तिः आत्मदमने इत्यत्र आत्मशब्दार्थः

A) जीवः
B) परमात्मा
C) शरीरम्
D) चित्तम् ।

102. लुब्धकः निष्कारणवैरी भवति

A) धीवरस्य
B) मीनस्य
C) मृगस्य
D) सज्जनस्य ।

103. चण्डकोपानां न भवति·

A) अदसीयः
B) आत्मीयः
C) एतदीयः
D) परकीयः ।

104. दुर्जनाः शुचीन् जनान् मन्वते

A) अशक्तान्
B) कितवान्
C) निर्घृणान्
D) विमतीन् ।

105. रिक्तस्थानं पूरयत —

शुचिमनो यद्यस्ति .... किम् ?

A) ज्ञानेन

B) तपसा

C) तीर्थेन

D) मण्डनैः ।

106. ते भवन्ति मानुषराक्षसाः ये

A) परार्थं स्वार्थान् अपरित्यजन्ति

B) परार्थं स्वार्थान् परित्यजन्ति

C) स्वार्थं परार्थान् निघ्नन्ति

D) निःस्वार्थं परार्थान् निघ्नन्ति ।

107. तरवः फलोद्गमैः भवन्ति

A) उद्धताः

B) दूरविलम्बिनः

C) नम्राः

D) प्रसृताः ।

108. मध्यमानां गुणः भवति

A) नलिनीपत्रस्थितं पयो वत्

B) सन्तप्तं पयो वत्

C) स्वात्यां सागरशुक्तिमध्यपयो वत्

D) न निर्दिष्टः कोऽपि ।

109. समुचितम् संयोजनं सूचयत —

a.	क्षमां	i)	पालय
b.	मदं	ii)	भज
c.	कीर्तिं	iii)	जहि

A) a - i b - ii c - iii

B) a - ii b - iii c - i

C) a - ii b - i c - iii

D) a - iii b - i c - ii.

110. समुचितम् संयोजनं सूचयत —

a.	बोद्धार:	i)	स्मयदूषिता:
b.	प्रभव:	ii)	अबोधोपहता:
c.	इतरे	iii)	मत्सरग्रस्ता:

A) a - iii b - i c - ii

B) a - i b - iii c - ii

C) a - ii b - ii c - iii

D) a - iii b - ii c - i.

111. समुचितम् संयोजनं सूचयत —

a.	अज्ञ:	i)	सुखतरम् आराध्य:
b.	विशेषज्ञ:	ii)	अनाराध्य:
c.	दुर्विदग्ध:	iii)	सुखम् आराध्य:

A) a - i b - iii c - ii

B) a - ii b - iii c - i

C) a - iii b - i c - ii

D) a - ii b - i c - iii.

112. कुसुमस्तबकस्य द्वयी वृत्ति:

A) लोके मूर्ध्नि धार्यते वनेऽपि मूर्ध्नि धार्यते

B) लोके औदासीन्यं वने औदासीन्यम्

C) लोके मूर्ध्नि धार्यते वने औदासीन्यम्

D) लोके औदासीन्यं वने मूर्ध्नि धार्यते ।

113. रे रे चातक ! इत्यस्मिन् पद्ये चातकस्य संबोधनं क्रियते

A) तात इति शब्देन

B) वत्स इति शब्देन

C) प्रिय इति शब्देन

D) मित्र इति शब्देन ।

114. पार्थिवोपाश्रितानाम् आवश्यका: गुणा: कति ?

A) अष्टौ
B) सप्त
C) षट्
D) पञ्च ।

115. वित्तस्य गतय: भवन्ति

A) षट्
B) पञ्च
C) चत्वारि
D) तिस्र: ।

116. भुवन श्रेणिं क: वहति ?

A) कमठ:
B) पयोधि:
C) महान्त:
D) शेष: ।

117. राहु: द्वावेव भासुरौ ग्रसते यत: स:

A) दानवपति:
B) विशेष विक्रमरुचि:
C) शीर्षविशेषाकृति:
D) संभावित: ।

118. असिधाराव्रतं नाम

A) असे: धारणम्
B) असे: समीपे उपवास:
C) असे: पानम्
D) तीक्ष्णतरो नियम: ।

119. 'ये चैवं पुरुषा: कलासुकुशला: तेष्वेव लोकस्थिति:' इत्यत्र कुशलशब्दार्थ:

A) य: कुशान् आनयति
B) य: कुशान् लाति
C) य: दर्भान् सङ्गृह्णाति
D) य: निपुण: ।

120. वारणानां बिसतन्तु:

A) आवरक: भवति
B) आहार: भवति
C) वारणं भवति
D) वारणं न भवति ।

121. प्रयुक्तस्य विचारणात् प्रतिषेधः' इति चेत् कः अलङ्कारः ?

A) आक्षेपः

B) विक्षेपः

C) संक्षेपः

D) एतेषु न कोऽपि ।

122. 'दीपमुद्योतयेद्-यावत्तावन्निर्वाण एव सः' अत्र कः अलङ्कारः ?

A) प्रहर्षणम्

B) विषादनम्

C) अनुमानम्

D) सम्भावनम् ।

123. 'बहुसादृश्यात् भेदवत् चेत्' — अत्रालङ्कारः कः ?

A) भ्रान्तिः

B) मीलितम्

C) स्मृतिः

D) उपमा ।

124. 'नूतनार्थसमर्थकः वागर्थः स्यात्' इति चेत्

A) अर्थापत्तिः

B) परिकरः

C) अनुमानम्

D) काव्यलिङ्गम् ।

125. 'पदानां चेदेकैकं पृथगर्थता' इति कस्य लक्षणम् ?

A) भङ्गश्लेषस्य

B) समासोक्तेः

C) खण्डश्लेषस्य

D) विशेषोक्तेः ।

126. पादपूरणं कुरु —

कस्ते विवेको नयसि ....

A) विपक्ष नृप सद्मसु

B) स्वर्गं पातकिनोऽपि यत्

C) केवलं न क्षतव्रता

D) अयोध्येव पुरी प्रिया ।

127. अपह्नुतिः कति विधाः ?

A) 1

B) 2

C) 3

D) 4.

135. उपमानस्य उपमेयतः यत्र हीनत्वम् तत्र अलङ्कारः कः ?

A) दीपकम्
B) यमकम्
C) रूपकम्
D) प्रतीपम् ।

136. अधोलिखितेषु प्रहर्षणालंकारः कः ?

A) दीपमुद्द्योतयेद्यावत्तावन्निर्वाण एव सः
B) दीपमुद्द्योतयेद्यावत्तावदभ्युदितो रविः
C) मौक्तिकं चेल्लतां सूते तत्पुष्पैस्ते समं यशः
D) कालिन्दजा तीररुहाः श्यामलाः सरलद्रुमाः ।

137. नायं सुधांशुः किं तर्हि सुधांशुः प्रेयसीमुखम् । अत्र अलङ्कारः कः ?

A) भ्रान्तापह्नुतिः
B) पर्यस्तापह्नुतिः
C) कैतवापह्नुतिः
D) छेकापह्नुतिः ।

138. अधोलिखितेषु सम्यक् सम्मेलनं कुत्र —

A) विचित्रालंकारः — यथा व्याप्तं जगत्तस्यां वाचि मान्ति न ते गुणाः
B) अधिकालंकारः — गतेऽपि सूर्ये दीपस्थाः तमश्छिन्दन्ति तस्कराः
C) अन्योन्यालंकारः — त्रियामा शशिना भाति शशी भाति त्रियामया
D) विशेषालंकारः — नमन्ति सन्तः त्रैलोक्यादपि लब्धुं समुन्नतिम् ।

139. काव्यलिङ्गात् अर्थान्तरन्यासः भिद्यते

A) असमर्थिकया सामान्योक्त्या
B) असमर्थनीयत्वेन हेतुना
C) समर्थिकया सामान्योक्त्या
D) समर्थनीयत्वेन हेतुना ।

140. अप्यन्धकारिणानेन जगदेतत्प्रकाश्यते — अत्रालङ्कारः

A) खण्डश्लेषः
B) भङ्गश्लेषः
C) विरोधः
D) विरोधाभासः ।

141. अष्टाध्याय्याः पूर्वार्धे कति अध्यायाः सन्ति ?

A) चत्वारि
B) पञ्च
C) त्रिपादि
D) सपादसप्ताध्यायी ।

128. अनुप्रासः कीदृशः अलङ्कारः ?

A) शब्दालङ्कारः
B) अर्थालङ्कारः
C) शब्दार्थालङ्कारः
D) एतेषु न कोऽपि ।

129. 'कलिन्दजातीररूहाः श्यामलाः सरलद्रुमाः' अत्र कः अलङ्कारः ?

A) समासोक्तिः
B) विशेषोक्तिः
C) अपह्नुतिः
D) प्रौढोक्तिः ।

130. स्त्रीभिः कामः प्रियैश्चन्द्रः कालः शत्रुभिरैक्षि सः इति अलङ्कारस्य उदाहरणम्

A) रूपकस्य
B) उल्लेखस्य
C) दीपकस्य
D) यमकस्य ।

131. गुणद्रव्यक्रियादिषु अनुपपत्तिः चेत् — तदालङ्कारः कः ?

A) श्लेषः
B) विशेषोक्तिः
C) विरोधः
D) व्यतिरेकः ।

132. 'गतेऽपि सूर्ये दीपस्थास्तमश्छिन्दति तत्कराः'

इति कस्यालङ्कारस्य उदाहरणम् ?

A) अधिकम्
B) अन्योन्यम्
C) विशेषः
D) विचित्रम् ।

133. 'नमन्ति सन्तः त्रैलोक्यादपि लब्धुं समुन्नतिम्' अत्र कः अलङ्कारः ?

A) समम्
B) विषमम्
C) विचित्रम्
D) अन्योन्यम् ।

134. 'तापं तनोति सोत्कम्पं ज्वरः किं न सखि स्मरः' अत्रालङ्कारः कः ?

A) भ्रान्तापह्नुतिः
B) छेकापह्नुतिः
C) पर्यास्तापह्नुतिः
D) कैतवापह्नुतिः ।

142. कु – चु , टु , तु , पु एते

A) उपधा

B) अपृक्तानि

C) उदिता:

D) शयित: ।

143. उदात्त: नाम

A) उच्चै:

B) नीचै:

C) समाहार:

D) उच्चनीय: ।

144. बाह्यप्रयत्न: कति विध: ?

A) एकादश

B) द्वादश

C) पञ्च

D) अष्टादश ।

145. 'शाकपार्थिव' इत्यत्र समास: कथं भवति ?

A) विभक्तिलोपे

B) पूर्वपदलोपे

C) उत्तरपदलोपे

D) उभयपदलोपे ।

146. 'धान्यार्थ:' इत्यत्र क: तत्पुरुप: ?

A) तृतीया

B) चतुर्थी

C) पञ्चमी

D) एतेषु न कोऽपि ।

147. 'राजपुरुष:' इत्यत्र समास: क: ?

A) तत्पुरुष:

B) द्वन्द्व:

C) बहुव्रीहि:

D) कर्मधारय: ।

148. भूतबलि: इत्यत्र समास: क: ?

A) तत्पुरुष:

B) द्वन्द्व:

C) बहुव्रीहि:

D) एतेषु न कोऽपि ।

149. 'ससखि' इत्यत्र सहस्य स कदा भवति ?

A) अव्ययीभावे

B) अव्ययकाले

C) अव्ययीभावेचाकाले

D) अव्ययीभावकाले ।

150. रिक्तस्थानं पूरयत —

द्विगुरपि .... संज्ञक भवति ।

A) 'तत्पुरुष
B) बहुव्रीहि
C) द्वन्द्व
D) कर्मधारय ।

151. 'धावतो अश्वात् पतति' इत्यत्र का विभक्ति: ?

A) पञ्चमी
B) तृतीया
C) सप्तमी
D) प्रथमा ।

152. व्यञ्जनाक्षराणां कति मात्रा भवति ?

A) एकम्
B) द्वे
C) अर्धम्
D) अर्धार्धम् ।

153. 'उइ' अत्र उकार:

A) ह्रस्व:
B) दीर्घ:
C) प्लुत:
D) न किमपि ।

154. 'तस्मा इदम्' अत्र क: सन्धि: ?

A) प्रकृतिभाव:
B) गुण:
C) अयादेश:
D) दीर्घ: ।

155. हरि: सेव्यते इत्यत्र कथं प्रथमा ?

A) कर्मण: अभिहितत्वात्
B) कर्मण्यनुक्तत्वात्
C) अर्थाश्रितत्वात्
D) अनभिहितत्वात् ।

156. वैषयिकाधारस्य उदाहरणम् किम् ?

A) कटे आस्ते
B) मोक्षे इच्छास्ति
C) स्थाल्यां पचति
D) सर्वस्मिन्नात्मास्ति ।

157. कर्तृकरणयो: का स्यात् ?

A) तृतीया

B) द्वितीया

C) प्रथमा

D) चतुर्थी ।

158. कर्तरि करणे च कदा तृतीया स्यात् ?

A) अनभिहिते

B) अभिहिते

C) अनुक्ते

D) अविवक्षिते ।

159. ग्रामात् आयाति इत्यत्र 'ग्रामात्' इत्यत्र पञ्चमी कथम् ?

A) अपादाने पञ्चमी इत्यनेन

B) पञ्चमी भयेन इत्यनेन

C) विभाषया

D) ताद्‌र्थ्यात् ।

160. राम: + चिनोति

— अत्र विद्यमान: सन्धि: किम् ?

A) अच्

B) हल्

C) विसर्ग:

D) सर्वमपि ।

161. Choose the correct translated one :

The lion roars in the forest.

A) सिंह: उद्याने गर्जति

B) सिंह: वने निवसति

C) सिंह: वने गर्जति

D) सिंह: उद्याने निवसति ।

162. Choose the correct translated one :

The teachers are teaching the lessons.

A) शिक्षका: पाठं पाठयन्ति

B) शिक्षक: पाठं पाठयति

C) शिक्षका: पाठं पाठयति

D) शिक्षका: पाठं पठन्ति ।

163. Choose the correct translated one :

माता रन्धनशालायां पाकं करोति ।

A) Mother is cooking
B) Mother is cooking in the room
C) Mother is cooking in the kitchen
D) Mother is in the kitchen.

164. Choose the correct translated one :

आकाशः नक्षत्रैः शोभते ।

A) The stars are shining in the sky
B) The stars are shining
C) The stars and sky are shining
D) The sky shines with the stars.

165. Choose the correct translated one :

कृष्णः सत्यं वदति ।

A) Krishna always tells truth
B) Krishna speaks truth
C) Krishna speaks only truth
D) Krishna will not speak truth.

166. Choose the correct translated one :

शिशुः दुग्धं पिबति ।

A) Children drink milk
B) Children drink sweet milk
C) Child drinks milk
D) Child drank milk.

167. Choose the correct translated one :

In which school do you study ?

A) तव विद्यालयं कुत्रास्ति ?
B) तव विद्यालये के पठन्ति ?
C) कस्मिन् विद्यालये त्वं पठसि ?
D) कस्यां कक्षायां त्वं पठसि ?

168. Choose the correct translated one :

The colour of the cow is white.

A) पशो: वर्ण: हरित: B) गो: वर्ण: श्वेत:

C) गो: वर्ण: धूम्र: । D) गो: वर्ण: कपिल: ।

169. Which one of the following is correctly matched ?

A) The traveller sat there — पथिक: तत्र उपविशति

B) The cowherd takes home the cows — गोपाल: गां गृहं अनयत्

C) God protects everyone — ईश्वर: सर्वेषां रक्षक: भवति

D) The child is afraid of the monkey — शिशु: वानरात् त्रस्यति ।

170. Which one of the following is correctly matched ?

A) I go home from the garden — अहमुद्यानात्गृहं गच्छामि ।

B) He gives grass to the bulls — ते वृषभेभ्य: ग्रासं यच्छन्ति ।

C) She brings beautiful flowers — स: सुन्दराणि कुसुमानि चिनोति ।

D) The creeper is full of flowers — लताया: पुष्पाणि सुन्दराणि ।

171. Which one of the following is correctly matched ?

A) स: जलमपिबत् — He drank water

B) मम नाम गोविन्द: — His name is Govinda

C) विशाल: तस्य परिवार: — My friends are more

D) तव भ्राता किं करोति ? — Where is your brother ?

172. Which one of the following is correctly matched ?

A) आकाशस्य रूपं नीलम् — The colour of the sky is blue

B) नारिकेलवृक्ष: उन्नत: अस्ति — The palm tree is tall

C) राम: वेगेन धावति — Rama eats quickly

D) कृष्ण: रामस्य मित्रमस्ति — Rama is Krishna's friend.

173. Choose the correct translated one :

I see a blue lotus in the water.

A) जले अहं नीलं कमलं पश्यामि
B) नीलं कमलं मया जले दृश्यते
C) जले नीलं कमलं मया दृष्टम्
D) अहं जले नीलं कमलमपश्यम् ।

174. Choose the correct translated one :

The soldiers protect the country.

A) देश: सैनिकै: रक्ष्यते
B) देशस्य रक्षणं सैनिकै: क्रियते
C) सैनिका: देशं रक्षन्ति
D) देशस्य रक्षणार्थं सैनिका: सन्ति ।

175. Choose the correct translated one :

स: प्रथमं दुग्धं पिबति पश्चात् पठति ।

A) He will drink milk and then study
B) He drinks milk first and then studies
C) He will play first and then drink milk
D) He drank the milk and then went to study.

176. Choose the correct translated one :

जना: रवे: उदयं पश्यन्ति ।

A) People watch the sun getting up
B) The sun sees the people getting up
C) People watch the rise of the sun
D) People want the sun to get up.

177. Choose the correct translated one :

Her face is beautiful like the moon.

A) तस्या: मुखं चन्द्र इव अस्ति
B) तस्या: मुखं चन्द्रं अनुकरोति
C) तस्या: मुखं चन्द्रं पश्यति
D) तस्या: मुखं चन्द्र इव सुन्दरमस्ति ।

178. Choose the correct translated one :

After bowing to God we study.

A) वयं देवं नमाम: पठाम: च
B) आवां देवं पश्यन्त: पठाव:
C) वयं देवं नत्वा पठाम:
D) वयं देवं दृष्ट्वा पठाम: ।

179. Choose the correct translated one :

निशायां चन्द्रः आकाशे प्रकाशते ।

A) The night is bright because of the moon

B) The moon shines in the sky in the night

C) Moon shining in the sky is seen

D) Moon shines only in the night.

180. Choose the correct translated one :

छात्राः क्रीडित्वा गृहं आगच्छन् ।

A) After coming home, the students went to play

B) The playing boys are coming home

C) The students wish to go home after playing

D) After playing the students came home.

181. गीतगोविन्दस्य रचयिता कः ?

A) आदिशङ्करः B) रामानुजः

C) वेदान्तदेशिकः D) जयदेवः ।

182. 'सुभाषितनीवी' इति ग्रन्थस्य कर्ता

A) भर्तृहरिः B) नीलकण्ठदीक्षितः

C) वेदान्तदेशिकः D) रत्नकेटदीक्षितः ।

183. 'सुभाषितसुधानिधिः' इति ग्रन्थस्य कर्ता

A) शार्ङ्गधरः B) सायणाचार्यः

C) सोमेश्वरः D) श्रीधरदासः ।

184. नारायणतीर्थेन विरचितस्य ग्रन्थस्य नाम

A) गङ्गालहरी
B) यमुनालहरी
C) शिवानन्दलहरी
D) कृष्णलीलातरङ्गिणी ।

185. विशाखदत्तेन लिखितस्य रूपकस्य नाम

A) रत्नावली
B) कुन्दमाला
C) मुद्राराक्षसम्
D) चण्डकौशिकम् ।

186. शिवपार्वत्योः विवाहवर्णनं कस्मिन् काव्ये विद्यते ?

A) रघुवंशे
B) सेतुबन्धे
C) भट्टिकाव्ये
D) कुमारसम्भवे ।

187. रघुवंश महाकाव्ये प्रधान रसः कः ?

A) शृङ्गारः
B) करुणः
C) धर्मवीरः
D) शान्तः ।

188. 'संस्कृतं नाम दैवीवाक् अन्वाख्याता महर्षिभिः' इति कस्य उक्तिः ?

A) कालिदासस्य
B) भारवेः
C) माघस्य
D) दण्डिनः ।

189. संयोजयत —

a)	दशकुमारचरितम्	1)	शङ्कराचार्यः
b)	मोहमुद्गरम्	2)	कालिदासः
c)	रामायणचम्पूः	3)	भोजः
d)	ऋतुसंहारः	4)	दण्डी ।

	a	b	c	d
A)	3	4	2	1
B)	4	1	3	2
C)	2	4	3	1
D)	1	2	4	3.

190. संयोजयत —

a)	बोधायन:	1)	छन्दस्सूत्रम्
b)	पाणिनि:	2)	निरुक्तम्
c)	यास्क:	3)	व्याकरणम्
d)	पिङ्गल:	4)	शुल्बसूत्रम् ।

	a	**b**	**c**	**d**
A)	1	2	4	3
B)	2	4	1	3
C)	4	3	2	1
D)	3	4	2	1.

191. जामदग्नि: क: ?

A) श्रीराम: B) परशुराम:

C) बलराम: D) भरत: ।

192. पाण्डवा: अज्ञातवासावसरे कस्मिन् पादपे आयुधानि निक्षिप्तवन्त: ?

A) वटपादपे B) शमीपादपे

C) सालपादपे D) निम्बपादपे ।

193. ऊर्मिला कस्य पत्नी ?

A) रामस्य B) लक्ष्मणस्य

C) भरतस्य D) शत्रुघ्नस्य ।

194. जनकमहाराजस्य पत्नी का ?

A) शुभा B) सुन्दरी

C) सुनयना D) सुरेखा ।

195. रामायणस्य प्रधान: रस: क: ?

A) वीररस: B) शृङ्गाररस:

C) अद्भुतरस: D) करुणरस: ।

196. उचितपदेन पूरयत —

आदित्यहृदयस्तोत्रं रामायणे .... काण्डे विद्यते ।

A) युद्धकाण्डे
B) सुन्दरकाण्डे
C) किष्किन्धाकाण्डे
D) बालकाण्डे ।

197. उचितपदेन पूरयत —

वाल्मीकेः आश्रमः .... नदीतीरे ।

A) गङ्गा
B) यमुना
C) तमसा
D) सरयू ।

198. उचितपदेन पूरयत —

भगवद्गीता महाभारतस्य .... पर्वणि विद्यते ।

A) शान्तिः
B) द्रोणः
C) भीष्मः
D) वनपर्वः ।

199. उचितपदेन पूरयत —

उद्गाता .... भवति ।

A) ऋग्वेदी
B) कृष्णयजुर्वेदी
C) शुक्लयजुर्वेदी
D) सामवेदी ।

200. उचितपदेन पूरयत —

शौनकसंहिता .... वेदान्तर्गता ।

A) ऋक्
B) यजुस्
C) साम
D) अथर्व ।